

90 prosent av denne innsjøen i Iran er tørket vekk. Nå roper kvinnelige samvittighetsfanger i beryktet iransk fengsel nødrops for klimaet.

Side 10-11

Iran: Stortingspresident Masud Gharahkhani står opp for Irans kristne konvertitter og bahaier **8**
Klima: Biskop Thomas om bønn for naturen **14** | India: Berger barn fra menneskehandel **6**
Nepal: Pastor delte ut traktater. Kjemper i Høyesterett mot to års fengsel for ulovlig konvertering **16**

stefanus
alliansen

sammen for de forfulgte

UNGT MØTE MED FORFULGT KIRKE

TEKST OG FOTO: ØYSTEIN FURE JOHANSEN

■ I påsken dro ti jenter fra Kristenrussen på misjonstur til Stefanusalliansens partnere i Egypt. I Egypt har det vært kristen aktivitet i 2000 år. Mesteparten av tiden har kirken vært hardt presset. For mange av deltakerne var dette deres første møte med den forfulgte kirke.

Det første besøket var til «søppelbyen» ved en av de store søppelplassene i Kairo. Her har organisasjonen Stefanusbarna et omfattende arbeid for familier som lever i og av søppelet. Blant annet satser Stefanusbarna på hjemmebesøk, leirarbeid og barnehager. Gruppen fra Norge fikk besøke to barnehager og et barnehjem. I to hele dager fikk de være med barna og lytte til deres historier.

» Turen til Egypt hjalp meg å forstå hvor viktig det er at vi kristne står sammen, uavhengig av hvor man kommer fra.

Kristenruss

Stillhet

Utover påskeuken fikk gruppen av Kristenruss oppleve mye forskjellig. De besøkte flere kirker og ble kjent med kristne fra forskjellige land, noen fra Sudan og andre fra Den arabiske halvøy. Selvfølgelig var det også tid til å være

Gruppen av kristenruss på besøk hos Stefanusbarna.

litt turist. Egypt er et spennende land, og en smeltedigel av forskjellige religioner, kulturer og smaker.

På Anafora, retreat- og utdanningsstedet som biskop Thomas har bygget opp nord for Kairo, fikk deltakerne kjenne på ørkenens stillhet. Til vanlig er det mye aktivitet her. Utdannings- og rehabiliteringssenter, kirker, retreat- og klostervirksomhet. I tillegg kommer jevne strømmer av besøk, slik at det som regel er hundrevis som bor her. Men på grunn av påskehøytiden hadde vi området nesten helt for oss selv. Stillheten gjorde dette til en god avslutning. Kristenruss-gruppen og jeg, som fikk være med på vegne av Stefanusalliansen, fikk anledning til å snakke om det vi hadde sett og be for dem vi hadde møtt – i tillegg til å delta på koptisk messe og tidebønn.

Stå sammen

Det skjedde mye på de ti dagene, mer enn det er plass til i denne lille teksten. Vårt håp er at Kristenruss-gjengen har fått opplevelser og møter de sent vil glemme. Vi i Stefanusalliansen vil legge til rette for at flere unge skal få et hjerte for de diskriminerte og forfulgte.

Med meg har jeg dette sitatet fra en av deltakerne: «Turen til Egypt hjalp meg å forstå hvor viktig det er at vi kristne står sammen, uavhengig av hvor man kommer fra.» ■

Utgiver:

Stefanusalliansen

Adresse:Trondheimsveien 137,
pb 6603 Rodeløkka,
0502 Oslo

post@stefanus.no

Telefon:

23 40 88 00

Ansv. redaktør:Johannes Morken
jm@stefanus.no**Redaksjon:**Hilde Skaar Vollebæk
Marianne Haugerud
Eva Frydenborg**Framsidedfoto:**

Shutterstock

Design:

Von: Bendik Schøien

Trykk:

Kai Hansen Trykkeri

Opplag:

16 500

Gavekonto:

3000 14 57922

VIPPS:

19013

Stefanusalliansen er en misjons- og menneskerettsorganisasjon med et særskilt fokus på trosfrihet.

Synspunkter i artikler står for forfatteres og intervjuobjekters regning. Stefanusalliansens meninger kommer til uttrykk i artikler skrevet av staben.

Vi følger personopplysningsloven.

Magasinet kommer gratis sju ganger i året.
Bestill med SMS: MAGASIN til 2377 eller post@stefanus.no

Tilgjengelig som podkast. Kontakt KABB:

kabb@kabb.no

www.stefanus.no

f/stefanusalliansen

@stefanusalliansen

TRAGISK UTVIKLING I INDIA

Den hindu-nasjonalistiske regjeringa i India må stillast til ansvar.

■ **I første utgåve** av Magasinet Stefanus kunne du sjå eit bilete frå ein stor demonstrasjon i New Dehli i India i februar: 22 000 kristne frå alle kyrkjesamfunn kravde slutt på målretta hat og vald mot kristne, som blir meir og meir utbreidd i nokre av delstatane.

Det var tungt alvor bak den store demonstrasjonen. Sidan 2014, då India fekk ei hindu-nasjonalistisk regjering, har talet på dokumenterte valdsangrep mot kristne blitt femdobla. Rundt jul og nyttår blei kristne urfolk i eit område i delstaten Chhattisgarh jaga frå heimane sine fordi dei ikkje ville bli tvangskonverterte til hinduismen. Fleire kyrkjer blei øydelagde.

«Ropar etter blodet vårt»

Frå New Dehli i februar kom protesten mot leiande politiske krefter som «ropar etter blodet vårt og trugar med å reinsa ulike statar for kvar einaste kristen – barn, kvinner og menn.» Statsminister, Høgsteretten og regjeringane i delstatane var adressatar.

Det er usikkert om adressatane tok notis av brevet. I den nordaustlege delstaten Manipur utløyste væpna ekstremistar den 3. mai ei grufull valdsbølgje. Dei fyrte opp ein etnisk konflikt med religiøst hat og vald. Fleirtalsfolkegruppa, meitei-folket, er hinduar og har dominert det politiske livet i delstaten. Fjellfolk (som hovudsakleg er kristne og i mindretal) har som stammefolk (urfolk) nokre grunnlovsfesta rettår. Då den øvste domstolen i slutten av april støtta meitei-folket, fleirtalet, i kravet om å få dei same rettane som fjellfolka, samla mange tusen frå fjellfolka seg til frededelege demonstrasjonar.

Men ekstremistar, med hindu-nasjonalistisk agenda, hadde budd seg med våpen. Over 30 000 er fordrivne, meir enn 70 er drepne og langt over 200 skadde. Minst 120 kyrkjer vart sette i brann. Kvifor politi og tryggingssstyrkar ikkje kunne stogga ekstremistane, kan vi berre lura på. No er det diverre våpen i bruka på begge sider, men stammefolket får dårlegast hjelp av statsmakta.

Krevjande

Utviklinga i India gjev større og større grunn til uro. Landet som passerer Kina som verdas mest folkerike land, styrer vekk frå demokrati og trusfridom. Å støtta sivilsamfunnet i landet vert meir og meir krevjande, fordi India regulerer og ofte stoggar utanlandsk finansiering.

Stefanusalliansen har i mange kanalar sett søkjelys på India. Vi har fora Utanriksdepartementet med dokumentasjon av veksten i hatefulle angrep på muslimar og kristne.

Det er viktig å samarbeida med India om fredsarbeid og klimakamp. Men det er avgjerande å ikkje teia om at demokratiske verdiar i India er på vikande front. Kravet må vera at India lagar ein politikk for like rettår utan omsyn til tru – og at styresmaktene stoggar ekstremistane, ikkje let dei halda på. Saman må vi mobilisera støtte til Indias kristne, muslimar og andre religiøse minoritetar. ■

Landet som passerer Kina som verdas mest folkerike land, styrer vekk frå demokrati og trusfridom.

■ **Johannes Morken**
Redaktør

En hel familie er rammet av dødsdommen mot Ashfaq Masih. Her er kona Nabila, datteren Angelina (8 år) og broren Mehmood, som uttaler seg på vegne av familien. Foto: Gunnar Grønlund

SYV ÅR I FENGSEL – USKYLDIG

Ashfaq Masih har sittet sju år i fengsel, falskt anklaget for blasfemi. I fjor fikk han dødsdommen. Familien ber om forbønn og støtte.

INTERVJU: CHRISTINE GRIPSGÅRD LUNGA, LAHORE, PAKISTAN

■ I Lahore i Pakistan møter vi Ashfaqs kone Nabila, datteren Angelina (8) og broren Mehmood. De er sterkt preget av de falske blasfemianklagene som sendte deres mann, far og bror i fengsel. Mehmood fører ordet for familien.

– Kan du begynne med å fortelle hva som skjedde?

– Ashfaq Masih jobbet med å reparere motorsykler. En dag da han var på verkstedet, kom en mann for å få reparert motorsykkelen sin. Da Ashfaq hadde reparert sykkelen og bedt mannen om betalingen, angrep mannen Ashfaq fysisk og anklaget ham grunnløst for blasfemi. Deretter ringte mannen til politiet.

Angelina (...) vil så gjerne se sin far igjen og leke med ham.

Mehmood Masih om niesen

De kom og tok ham til politistasjonen. Familien skyndte seg etter. Da de kom frem, fortalte politiet at Ashfaq Masih var arrestert i en blasfemisak. Ashfaq fortalte at han bare hadde bedt om betaling for sitt arbeid, men politiet aksepterte ikke dette, og de siktet Afshaq for blasfemi.

Falsk anklage

- På hvilke måter har dette påvirket deg og din familie?
- I syv år har broren min sittet fengslet, arrestert etter en falsk anklage. Hele familien er veldig forstyrret og opprørt. Hans kone og datter lever i en svært vanskelig situasjon, og de er veldig bekymret.
- Hva er deres hovedproblemer på grunn av denne saken?
- Det har vært mange utfordringer. Vi er fattige. Vi må besøke Ashfaq i fengsel. Vi må ta oss av familien vår, og det er veldig vanskelig fordi vi er arbeidere med daglønn – altså uten fast arbeid og fast lønn. For oss er det svært vanskelig å opprettholde livene vårt med svært begrenset mobilitet.

Takknemlige

- Familien har fått hjelp av organisasjonen Human Friends Organization (HFO) som Stefanusalliansen støtter.
- Vi er veldig takknemlige for HFO. I fjor da dødsdommen ble avsagt i tingretten, kom vi til HFO og ba om advokat. Og vi er takknemlige for at HFO skaffet oss advokat og ga økonomiske midler til å betale honoraret. Advokaten hjelper oss med å anke dødsdommen til Lahore High Court.
 - Hvordan har denne hendelsen forandret livene deres?
 - Ashfaqs datter var bare ett år gammel da han ble arrestert. Kona Nabila tok med seg datteren og flyttet hjem til foreldrene, der vi sitter nå. Hun er svært urolig, og lever i en vanskelig situasjon. Hun er traumatisert, og Angelina er veldig bekymret for sin far. Hun vil så gjerne se sin far igjen og leke med ham, bli hos ham og være sammen.

Sterk tro på Jesus

- Hva betyr troen midt i alt dette?
- Vi har en sterk tro på Jesus Kristus, og gjennom Bibelen har vi lært at de som blir forfulgt og de som er

fylt av sorg og står i store lidelser, får høre fra Gud: Kom til meg og jeg vil gi dere trøst og hvile. Jeg vil gå til en hvilken som helst kirke og be om forbønn for Ashfaq Masih. Hele familien ber hver dag om at Gud må hjelpe slik at Ashfaq kan bli løslatt og frikjent, og slik at familien kan leve sammen igjen.

– Be for Ashfaq. Be om frifinnelse fra den falske anklagen og at han kan bli løslatt. Ashfaqs far og mor døde begge etter at han ble arrestert, på grunn av stress og bekymring som gjorde dem syke.

Broren sier at Ashfaq har det tungt i fengselet.

– Han er opprørt. Når vi besøker ham, ber han oss alltid om å be om frifinnelse og at vi må gjøre alt vi kan slik at han kan komme ut av fengselet og bo sammen med sin datter, kone og familie. Så vær så snill og gjør hva dere kan, sier Mehmood Masih. ■

Blasfemi Pakistan

- Påstått hån mot profeten Muhammed eller Koranen kan gi dødsstraff.
- Ingen er henrettet, men dømte sitter årevis i fengsel før de frikjennes av høyere domstol.
- Mange anklagede er lynsjet og drept av ekstremister.
- I januar ble blasfemiloven utvidet. Blasfemi mot profetens koner eller andre nære kan gi fengsel på livstid.
- Den amerikanske kommisjonen for internasjonal trosfrihet (USIRF) uttrykker i en fersk rapport alvorlig bekymring for blasfemilovene i Pakistan og en rekke andre land.

Les mer

På side 7 kan du lese om to pakistanske tenåringer som er arrestert, anklaget for blasfemi, og som risikerer dødsstraff.

Firebarnsfaren Asif Pervaiz som er dødsdømt for blasfemi i Pakistan, fikk sin ankesak opp i Lahore High Court 8. juni. Det var etter at magasinet var gått i trykken. Les om saken på våre nettsider. www.stefanus.no

BERGET FRA MENNESKEHANDEL

Edith (12) ble bortført og solgt av ekstremister som ville ødelegge neste generasjon kristne i et indisk stammesamfunn. Også barns trosfrihet rammes.

TEKST: JOHANNES MORKEN, KATHMANDU, NEPAL

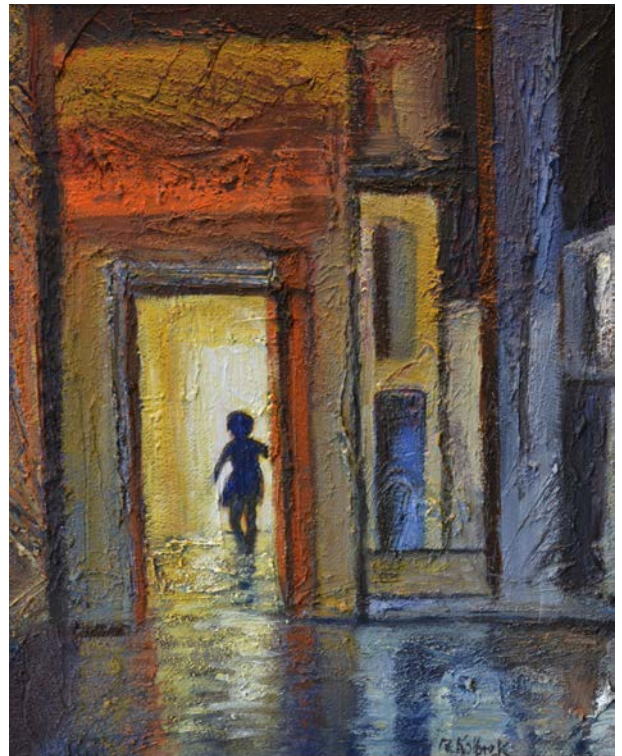
■ **I et stort antall** land risikerer kristne barn å bli angrepet og skilt fra sine foreldre fordi foreldrene har valgt en kristen tro. Det viser Open Doors sin rapport fra 2022: «A generation at risk» – om alvorlige brudd på trosfriheten for barn. Organisasjonen kartlegger årlig de 50 landene der det er verst å være kristen.

Overgrep

Barn som utsettes for overgrep som et middel for å ramme både foreldrenes tro og barnas egen tro, kan få langvarige traumer. De kan utsettes for fysiske og psykiske overgrep. Dette kan skade både deres liv og helse og deres forhold til kristen tro.

På en konferanse i Kathmandu i Nepal holder Surendra (som ikke er hennes egentlige navn) en presentasjon. Hun leder en indisk organisasjon som arbeider mot menneskehandel med barn – og ser dette som ett av ekstremisters mange våpen mot religiøse minoriteter: Ved å bortføre og selge kristne barn, rammer de et minoritetssamfunn der det smerter mest.

Den indiske innlederen forteller historien om 12 år gamle Edith. Hun tilhører en kristen familie i et stammefolk i Jharkand, en delstat nordøst i India. Ediths far er pastor og leder en kirke i en landsby. Hindunasjonalister som med harde midler vil gjøre India til et land for hinduer, er rasende på stammefolk som velger kristen tro. Ekstremister vil tvinge stammefolkene inn i hindu-folden. Derfor angriper og truer de ikke bare pastorer

Malderi: Reidar Kolbrek

og andre ledere. De truer også mennesker som ikke er religiøse ledere, som pastorenes barn.

Ekstremistene angrep og stengte kirken som Ediths far leder. Menigheten ble også utsatt for trusler. Dette stoppet ikke Ediths far, han fortsatte sin tjeneste. Han begynte å besøke andre kristne og lede bønnemøter i deres hjem.

Ekstremistene angrep og truet pastoren for å få ham til å slutte med bønnemøtene. De prøvde å jage ham fra landsbyen. Men pastoren fortsatte med bønnemøter hjemme hos andre kristne.

For å ramme både pastoren og ødelegge neste generasjon kristne i dette området med stammefolk, bortførte ekstremistene 12 år gamle Edith. De solgte henne. Edith ble et nytt offer for menneskehandel. Ekstremistene ville på denne måten også skremme andre kristne i området vekk fra kristentroen.

” Heldigvis klarte vi å redde Edith fra ekstremistene og menneskehandel.

Surendra

– Heldigvis klarte vi å redde Edith fra ekstremistene og menneskehandel, sier Surendra.

Tok venner til søndagsskolen

Surendra forteller også om Anita (10). Anita er et aktivt medlem av søndagsskolen og deler frimodig sitt vitnesbyrd med ikke-kristne venner. Foreldrene hennes er første generasjon av kristne i familien.

Anita tok med seg mange andre jenter til søndagsskolen. Dette opprørte de hindunasjonalistiske gruppene i området. I raseri bortførte de Anita og solgte henne. De

ville straffe henne fordi de ser på kristendommen som en fremmed religion som ikke skal praktiseres i India. De radikale ønsket å skape frykt blant de gjenværende kristne familiene og blant dem som er interesserte og søkende.

– Takk Gud, vi klarte å redde Anita og få henne hjem til sine foreldre, sier Surendra og legger til:

– Ved å berge Edith og Anita fra menneskehandel og føre dem tilbake til familiene, ga vi håp både til de to jentene og familiene deres – og til neste generasjon kristne. ■

TROSFRIHET | BARN I PAKISTAN

Adil Babar (18, t.v.) og hans 14 år gamle nabo, Simon Masih Nadeem, er arrestert og siktet for blasfemi.

Foto: HFO/Privat

TENÅRINGER RISIKERER DØDSSTRAFF

To kristne gutter er arrestert og siktet for blasfemi etter en mindre krangel med en politikonstabel i den pakistanske storbyen Lahore.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **Tenåringene er siktet** etter straffelovens paragraf 295 C, for å ha fornærmet profeten Muhammed. Etter denne paragrafen risikerer de dødsstraff.

Sajid Christopher, leder av Human Friends Organization (HFO), som støttes av Stefanusalliansen, sier at HFO vil skaffe familien juridisk hjelp.

– Vi skal også skaffe et beskyttelseshjem og hjelp til å på andre måter fremme saken for å få guttene satt fri, forteller Sajid Christopher til Magasinet Stefanus.

Politimann klaget

Babar Sandhu Masih forteller til nettavisen Kross Konnection at hans 18 år gamle sønn, Adil Babar, og deres 14 år gamle nabo, Simon Masih Nadeem, ble arrestert av politiet etter en anmeldelse fra politikonstabel Zahid Sohail. Politimannen anklager de to guttene for respektløs omtale av islams profet.

«Adil og Simon sto på gaten og snakket med hverandre da politimannen Sohail ville krangle med dem. Han påsto at de hadde begått blasfemi,» sier Masih, som jobber som billakkerer på et bilverksted.

«Da eldre medlemmer i nabolaget ba Sohail om å underbygge anklagen sin med bevis, klarte han ikke å svare dem skikkelig og dro,» sa Masih. Han la til at politiet raidet huset senere samme kveld og arresterte Adil og Simon.

Adil går i lære for å bli billakkerer som sin far.

” Anklagene mot de to guttene er fullstendig grunnløse, og vi håper at retten vil gi dem og oss rettferdighet.

Adils far

De to guttene ble arrestert 18. mai og ble sendt i vareteksfengsel av en dommer dagen etter.

«Grunnløse»

– Anklagene mot de to guttene er fullstendig grunnløse, og vi håper at retten vil gi dem og oss rettferdighet, sier Adils far.

Ifølge politirapporten, som Stefanusalliansen har sett, var politimannen på vei til moskeen for å overholde en av bønnetidene.

I fengslingsdokumentet fastslås det at blasfemianklager innebærer at de to ikke kan settes fri mot kausjon.

I det Magasinet Stefanus går i trykken, sitter de fortsatt i varetekt. ■

Les mer

På våre nettsider kan du følge denne saken. www.stefanus.no

STÅR OPP FOR KRISTNE OG BAHAIAR

Storingspresident Masud Gharahkhani har markert seg tydeleg mot iranske overgrep og angrar ikkje. Foto: Stortinget

Ein av dei beste venene hans er kristen konvertitt. Han har bahaiar som vener. Storingspresident Masud Gharahkhani står opp også for Irans brutalt forfølgde minoritetar.

INTERVJU: JOHANNES MORKEN

■ **Rasande iranske ayatollaer** har ikkje fått stortingspresident Masud Gharahkhani til å angra: Han står fast på dei sterke orda han brukte då den unge kvinna Masha Amini døydde i hendene på det iranske moralpolitiet – som hadde arresterte henne fordi ho brukte hijaben feil.

I intervju med Magasinet Stefanus går Gharahkhani, som hadde dei første fem leveåra i Iran før foreldra flykta i 1987, også sterkt ut mot forfølginga av religiøse minoritetar:

– Det er det same mønsteret i totalitære regime. Det handlar ikkje nødvendigvis om religion, men om ein liten elite som vil halda på makta og som misbrukar religionen for å bestemma korleis folk skal kle seg og tru. Å vera bahai eller kristen eller ikkje ha noka tru er ikkje lov sidan eliten vil definera kva islam skal vera for deg og om du får lov til å vera del av ein annan religion. Det som skjer i Iran er ein sum av alt dette. Unge i Iran veit kva mangel på menneskerettar er. Det er desse rettane dei kjempar for, også trusfridommen.

«Mitt gudshus»

– *Iransk politi arresterte sentrale bahai-leiarar i juli i fjor. Ei rekkje kristne sit fengsla med dommar på fem, ti og 15 års fengsel. Kva gjer det med deg som muslim å sjå dette?*

– Eg blir forbanna. Eg har bahai-vener, og ein av dei beste venene mine er ein kristen konvertitt som kom som kvoteflyktning frå Iran til Noreg. Eg er muslim, men

her i landet har eg vakse opp i Misjonskirken og fått dei verdiane som eg har. På 1. mai i år blei eg invitert til ein samtale i Sagene kyrkje i Oslo, det var fullt hus. Sturla Stålsett spurte meg korleis det var for meg å vera i kyrkja. Eg svarte med å fortelja om bestefaren min. Då vi ein gong gjekk forbi Bragernes kyrkje i Drammen, såg eg at han teikna seg med korssets teikn. Eg sa: «Kvifor gjer du det, bestefar? Er ikkje vi muslimar?» Han svara: «Men dette er også mitt gudshus.» Slik har eg vakse opp. Foreldra mine fortel om ungdomstida i Iran. Dei hadde armenarar som bestevener. Dei var med på å feira jul hos venene, og armenarane var med på å feira ramadan. Det var heilt naturleg å ha ulike religionar og ulik bakgrunn. Det er det ikkje i dag, det er utruleg trist.

«Hald trykket oppe!»

– *Kva kan vi, enten vi er politikarar, aktivistar eller folk flest, gjera for bahaiane og kristne konvertittar i iranske fengsel?*

– Vi må halda trykket oppe, vi må peika på brot på menneskerettane. Vi kan sjølvstilt ikkje gjennomføra revolusjon i eit anna land. Men vi kan unngå å stikka kjeppar i hjula for dei mange unge som kjempar for fridom. Engasjementet i Iran har lagt press på det internasjonale samfunnet. Sanksjonane pressar regimet. Vi må visa dei unge at vi bryr oss, for å støtta den folkelege bevegelsen som kan pressa fram endring i Iran. Eg har tru på endring i Iran. Håpet ligg i dei unge, som trass i eit brutalt og valdeleg regime som fengslar og dømmer folk til døden, har teke til gatene for å kjempa for framtida og for den fridommen som vi har.

– *Kunne du i ein gitt situasjon også lagt ut ein video om ein bahai eller ein kristen konvertitt i fengsel?*

– Då eg heldt appell etter angrepet på Pride i Oslo, nemnde eg to lesbiske jenter som sit i fengsel i Iran. I Noreg har vi menneskerettar, demokrati og fridom. Vi kan ikkje vera egoistar, vi må kjempa for dei same rettane for folk i andre land. Så absolutt: Det ville ikkje vore noko problem å ta opp situasjonen for fengsla bahaiar eller kristne konvertittar. Dette opptek meg.

– *Synest du internasjonal trusfridom får nok politisk merksemd?*

– Vi kan alltid seia at vi skulle hatt endå større merksemd. Men samstundes er det flott at vi bur i eit land med sterkt engasjement. Situasjonen for bahaiane i Iran

» **Det ville ikkje vore noko problem å ta opp situasjonen for fengsla bahaiar eller kristne konvertittar.**

Masud Gharahkhani

» **Eg har vore fleire gonger i ei kyrkje enn i ein moské.**

Masud Gharahkhani

har vore løfta opp lenge. Så kjem det eit press mot oss politikarar.

«Tydeleg om trusfridom»

– *Stefanusalliansen har rosa Utanriksdepartementet (UD) for engasjementet for bahaiane i Iran, men meldt at situasjonen for konvertittane – som er i same situasjon som forfølgd minoritet – også burde vore løfta fram i møte med regimet. Kva tenkjer du om det?*

– Eg kjenner ikkje til korleis UD handterer dette. Men mitt utgangspunkt er at i religionsfridomens namn skal du både kunna tru, velje ein annan religion eller ikkje tru i det heile teke. Dette er elementære menneskerettar. Dette snakkar eg tydeleg om når eg har internasjonale gjester eller er andre stader.

– *Kva reaksjonar har du fått frå Iran?*

– Eg har fått høyra at folk set stor pris på at vi bryr oss. Folk seier: Hald fram med å bry deg, for det er avgjerande for at vi skal halda ut. Mange av dei som har vore ute i gatene, er 22 år eller yngre. Vi har sett kor brutalt regimet er, det fengslar og avrettar. Eg har fått høyra mange grufulle historier – mellom anna om gutar og jenter som er blitt valdtekte i fengsel. Hadde ikkje foreldra mine teke det valet dei gjorde og flykta i 1987, kunne eg – som då var fem år – vore ein av desse som no demonstrerer i gatene. Så eg angrar ikkje på at eg har brukt stemma mi. Det gjorde kanskje ekstra sterkt inntrykk at eg som vart fødd i Iran, håpar at Irans unge får dei same rettane som eg har i Noreg, som no er landet mitt – og at eg sa det på farsi. Eg visste kva eg gjorde, men eg hadde ikkje trudd at millionar skulle sjå det på kort tid.

Verdiar og demokrati

– *Som muslim og flyktning har du nådd til topps i Noreg. I kommentarfelt har du fått tyn av folk som fryktar islam. Korleis ser du i sum på korleis du er motteken her i landet?*

– Eg blir invitert til svært mange miljø, også religiøse miljø. Fleirtalet er kristne miljø. Misjonskirken var avgjerande for at eg og familien klarte oss i Skotselv. Eg var med på alt av konfirmasjons-førebuing, heilt til presten sa: «Så langt, men ikkje lengre, Masud.» Bragernes kyrkje i Drammen er Guds hus for meg. Eg har vore fleire gonger i ei kyrkje enn i ein moské. Det fortel noko bra om det norske samfunnet at ein muslimsk flyktning kan bli stortingspresident. Så lenge du står for dei same verdiane og engasjerer deg i demokratiet, har du sjansen. ■

Menneskehetens handlinger dette tiåret vil avgjøre om kloden går mot en katastrofe eller ikke.

20 kvinnelige iranske fanger

KLIMAROP FRA KVINNER I FENGSEL

Fra sin celle i Teherans beryktede Evin-fengsel signerte den kristne samvittighetsfangen Sara Ahmadi et åpent klimaopprop til regimet.

TEKST: ARTICLE 18 OG JOHANNES MORKEN

■ **Brevet ble undertegnet** av Ahmadi sammen med 19 andre kvinnelige fanger – blant dem klima- og miljøaktivister og kvinneverrettighetsaktivister. Det skjedde kort tid før Sara Ahmadi og mannen ble frikjent i en ankesdomstol og satt fri (se nedenfor).

Tidligere i år var Sara (45) med på et annet felles brev som fordømte ayatolla-regimets henrettelser etter de landsomfattende demonstrasjonene.

Sara, som har vært student ved Pars Theological Centre (støttet av Stefanusalliansen), sonet en dom på åtte års fengsel for å ha ledet en huskirke. De 20 kvinnelige fangene skriver om sin alvorlige bekymring for klimaforandringene og fremtidige generasjoners rett til sikkerhet og helse.

«For mye tid er gått tapt»

Parisavtalen fra 2015 har som mål å redusere temperaturstigningen til 1,5 grader. Iran signerte avtalen i 2016. Men parlamentet i Teheran har ennå ikke godkjent avtalen, så formelt er Iran ikke en del av avtalen.

«For mye tid har allerede gått tapt», skriver de 20 fangene. De skriver at Iran ikke bare har unnlatt å handle, men at regimet også trekker seg fra sine magre løfter for å utvikle industrien av olje, gass og kjemikalier. De 20 roper et kraftig varsko, også om en diger metansky fra en avfallsplass nær hovedstaden.

De påpeker at Iran er på sjetteplass på listen over land med de største utslippene av klimagasser. Iran slipper ut 678 millioner tonn klimagasser i året. Det tilsvarer de årlige utslippene fra Frankrike, Storbritannia, Sverige, Norge og Sveits til sammen, skriver de 20.

Samtidig er Iran spesielt sårbart for klimaendringer. Landet er utsatt for tørke, sand- og støvstormer, flom og andre ekstreme værhendelser, med ødeleggende konsekvenser for landbruk, økonomi, drikkevann, helse og andre sektorer, skriver de.

«Katastrofe – eller ikke»

De 20 fengslede kvinnene advarer: Menneskehetens handlinger dette tiåret vil avgjøre om kloden går mot en

katastrofe eller ikke. De 20 kvinnelige fangene ber om at Iran snarest tar gode beslutninger for sosial rettferdighet og klimarettferdighet og inkluderer kvinner, ungdom, lokalsamfunn og etniske minoriteter i livsviktige beslutningsprosesser.

De krever også at Iran går bort fra fossilt brensel og utnytter sitt store potensial innen fornybar energi som sol og vind. Landet må også bevare og rehabilitere økosystemer som absorberer karbondioksid, som skoger, våtmarker og korallrev i Persiabukta.

Brevet konkluderer: «Vi, kvinnelige politiske fanger og trosfrihetsfanger (...) mødre og bestemødre, uttrykker vår dype bekymring for fremtiden til våre barn og for landet vårt. Til tross for vanskelighetene og de kvelende problemene av politisk, kulturell, sosial og annen art som kaster sine skygger over livene våre, krever vi et fast nasjonalt engasjement og seriøs handling for å nå målene i Parisavtalen.» ■

Sara Ahmadi og Homayoun Zhaveh er satt fri fra fengsel.

Foto: Article 18

Iran: Frikjent og satt fri

■ **Ekteparet** Sara Ahmadi (45) og Homayoun Zhaveh (64), som hadde sittet i fengsel siden august i 2022 med dommer på til sammen ti år, ble frikjent i en ankesdomstol i Teheran 9. mai. De ble satt fri samme kveld. Paret ble arrestert i juni 2019 og dømt i november 2020.

Ankesdomstolen fant ingen bevis for at de har handlet mot nasjonal sikkerhet og sier at det å samles i et hjem sammen med andre av samme tro, er lovlig. ■

Les mer på våre nettsider.
www.stefanus.no

Den allmektiges martyrer

Guds allmakt er noe helt annet enn mektige menneskers makt.

TEKST: NILS TERJE ANDERSEN

■ **Hvordan er det** for en forfulgt kirke å bekjenne troen på en allmektig Gud? Hvordan er det å hviske «Jeg tror på Gud Fader, den allmektige» samtidig som kirken daglig blir ydmyket av mobben og mennesker med stor makt? Når makthaverne kan overvåke hvert steg og hver samtale, og ta friheten fra deg når som helst, livet også? Låter ikke bekjennelsen av en allmektig Gud patetisk da?

Det kommer an på hva man tror om Guds allmakt. Med unntak av ett gammeltestamentlig sitat i 2. Korinterbrev, brukes ordet «pantokrator» (allmektig) kun i én bok: Johannes' åpenbaring. Det er kun der, i de forfulgtes evangelium, at Gud tilbes som pantokrator.

Ingen diktator

Og det er i den sammenhengen at det blir tydelig at Guds allmakt er noe helt annet enn mektige

Nils Terje Andersen er sokneprest i Vågsbygd menighet i Kristiansand.

menneskers makt. Gud er ingen diktator som styrer og kontrollerer og overvåker det enkelte menneske. Det er ikke i makten og detaljstyringen over mennesket at Guds allmakt ligger. Den ligger i kraften og viljen som fører til at Guds plan for verden vil lykkes. Vi kjenner den fra skapelsen, den voldsomme kraften som fører evolusjonen mot målet. Vi kjenner den i overfloden av liv som finnes i naturen. Og vi ser at Jesus aldri sammenligner Guds rike med noen ferdig støpning, eller noe stort og prangende. Men alltid med små levende og organiske ting, som et sennepsfrø, som en surdeig, som hvetekorn.

Jeg skulle ønske jeg kunne sett ham da han sto med et lite sennepsfrø i hånden sin og sa: «Det er mindre enn noe annet frø, men når det har vokst opp, er det større enn andre hagevekster, så det blir til et tre, og himmelens fugler kommer og bygger rede i greinene på det.» (Matt 13,32)

Jeg tror at de som så gleden i øynene hans, trodde ham da. Det fikk den lille flokken til å sikte på hele verden. Så fortsatte han: «Himmelriket er likt en surdeig som en kvinne tok og la inn i tre mål mel, så det hele til slutt var gjennomsyret.» (Matt 13,33)

Som et sennepsfrø

Ingen teoretiske ideer om hva Gud kan og vil, eller ikke kan og ikke vil, eller kan, men ikke vil. Nei, han viste det bare fram, Gudsriket. Han sier: Det er som dette frøet, det som dere kjenner kraften i, og som dere merker hver eneste vår. Det som er blitt lagt i jorden, og som har vært skjult i jordens mørke, det som mennesker har

Ikonomaleri i taket på en av kirkene på retreat- og utdanningscenteret Anafora i Egypt. Foto: Marianne Haugerud

trampet på og glemt. Der er det, mitt rike. Slik er min makt, jeg vil få det som jeg vil.

Så må ikke vi forveksle allmakt med det som djevelen tilbød Jesus (Matt 4,8). Vi må heller bli med i sangen sammen med alle som kjemper, ber, tror og håper på at Guds vilje skal skje på jorden som i himmelen. Det vil skje, for Guds rike er som et sennepsfrø. Johannes fikk se det (Åp 15, 2-3):

«Og jeg så noe som lignet et hav av glass blandet med ild. På glasshavet sto de som hadde seiret over dyret og bildet av det og tallet som står for dyrets navn. De har Guds harper i hendene og synger den lovsangen som Guds tjener Moses sang, den som også er sangen for Lammet:

Store og underfulle er dine gjerninger,
Herre Gud, du Allmektige.» ■

” Så må ikke vi forveksle allmakt med det som djevelen tilbød Jesus.

Nils Terje Andersen

På Anafora blir det undervist i økologi og ansvar for skaparverket og klimaet, seier biskop Thomas. Foto: Stig Øyvind Blystad

BISKOP THOMAS SATSAR PÅ SOLA

Ti prosent av elektrisiteten på Anafora er i dag henta frå solcellepanel. No skal kristne koptarar læra å laga små solcellelampar som dei kan selja i fattige landsbyar sør i Egypt.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ – **Solenergi skal veksa** på Anafora. Vi vil bytta ut endå fleire generatorar. Men solcellepanela er dyre, så veksten avheng av kor mykje vi kan investera i dette, seier biskop Thomas på nytt besøk hos Stefanusalliansen.

Anafora, eit kraftsenter for den kristne minoriteten i Egypt, starta med dei første solcellepanela for eit tiår sidan. No skal enkel solcelle-teknologi også spreia til landsbyane i Øvre Egypt, der biskop Thomas sitt bispedømmet ligg.

Stefanusalliansen støttar eit kurs der folk lærer seg å laga lampar og lommelykter basert på solceller. Med denne kunnskapen kan dei på sikt etablere små verksemder i sine heimlandsbyar, der tilgang på elektrisitet ofte er dårleg. Det første kurset starta i vinter.

Økologi i hundrevis av år

Klima og miljø står heilt sentralt både i drifta av Anafora og i teologien til biskop Thomas. Biskopen, som lenge har vore ei inspirasjonskjelde for mange her i landet, blei i fjor valt inn i eksekutivkomiteen – sentralstyret – i

Kyrkjenes verdsråd. Leiaren i den koptisk-ortodokse kyrkja, pave Tawadros II, utnemnde han då til ein av kyrkjas 20 metropolittar. Men biskop Thomas ser gjerne at vi framleis kallar han biskop.

I fjor samla stats- og regjerings sjefar frå heile verda seg i Egypt til klimatoppmøte for å prøva å bremsa veksten i temperaturen på jorda. Biskop Thomas seier at kyrkja hans har levd i forpliktinga om å ta vare på klima og natur lenge før toppmøtet.

Anafora har eit charter om ta vare på natur, miljø og klima – om reparasjon og gjenbruk, om å ta vare på vatnet og leva i pakt med naturen, som alle tilsette må signera. Gjester kan også signera.

– Vi ønskjer også å spreia bodskapen. Naturen og klimaet har vore med i dei daglege bønene i kyrkja vår i mange hundre år, lenge før toppmøtet. Kvar einaste dag ber vi for plantene, dyra, vatnet og lufta. Vi starta ikkje med bønene på grunn av dei farlege endringane i klimaet i vår tid. Dette er ein viktig del av trua vår og den vekta dei bibelske tekstane legg på skaparverket og vårt ansvar for skaparverket. Dette er noko dei vestlege kyrkjene ikkje har hatt, seier biskop Thomas.

Ingen plantevernmidde

På Anafora er det økologisk drift. Kjemikalier er rydda vekk. Myggnett har erstatta all bruk av giftig mygg spray. Det er slutt på å bruka plantevernmidde. I jordbruket let dei nyttige og gode mikrobar nedkjempa dei mikrobane som øydelegg plantene.

Naturen og klimaet har vore med i dei daglege bønene i kyrkja vår i mange hundre år.

Biskop Thomas

– Mikrobane balanserer kvarandre. Dette må vi dra nytte av for å forstå og leva i pakt med økosystemet. Slik kan vi sikra at naturen overlever. Di meir vi bryr oss om naturen, di meir godt får vi av naturen, seier biskopen.

På Anafora får folk frå landsbyane i bispedømet til biskopThomas sør i Egypt også læra om kristen tru og økologi. Dei tek med kunnskapen heim.

– Dei komposterer og driv gjenbruk. Mange produkt vert både billigare og sunnare av økologisk drift, seier biskopen.

Varme og tørke

I Egypt er somrane blitt varmare og tørrare, med mindre regn og dårlegare avlingar. Bøndene prøver å tilpassa seg – ved å bora eller grava etter vatn og ved å satsa meir på avlingar som eignar seg om vinteren.

– Vi gjer det vi kan for å ta tilbake ørkenen. De i Noreg har vatn som kjem frå himmelen. Vi må kjempa for å få tak i vatn. Kvar einaste dråpe er verdifull.

På Anafora fekk dei for eit par år sidan problem fordi vatnet som kom opp av borehola, var blitt salthaldig mellom anna på grunn av sterk utbygging i området rundt Anafora gjennom dei siste 20 åra.

– Takk Gud, no klarar vi å filtrera vatnet for salt, seier biskop Thomas.

Her er det økologi: Først vert vatn filtrert for det mest skadelege saltet. Så får fisk leva i vatnet og gjera det meir næringsrikt. Vatnet vert deretter brukt på åkrane.

«Vi haustar det vi sår»

– Vi underviser om økologi, om forholdet mellom det skapte og Gud og om vår rolle som menneske. Den første oppgåva vi menneske fekk var – som skapte i Guds bilete – var å råda over naturen, og å ta vare på naturen. Vår aggresjon mot og omsynslause bruk av naturen skadar både naturen og oss. Vi haustar det vi sår, eller rettare: Etterkomarane våre haustar det vi sår. Dersom vi reddar klimaet no, får våre etterkomarar eit godt klima.

Biskop Thomas siterer frå kapittel 8 i Romarbrevet: «Det skapte lengtar inderleg etter at Guds born skal openberrast i herlegdom.»

– Vi må forstå at skaparverket ventar på at vi som Guds barn skal bli openberra i Guds herlegdom. Då må vi forstå ansvaret vårt: Å ta vare på naturen og klimaet er ei oppgåve vi har frå Gud. Naturen forstår ingen landegrenser. Difor må vi saman ta vare på naturen og ikkje berre forbruka den. Vi må også be om fred, i staden for å produsera våpen som øydelegg naturen og klimaet, seier biskop Thomas. ■

Anafora og Anastasia

- Retreatsenter i ørkenen nord for Kairo.
- Bygt opp av biskop Thomas og staben hans.
- Utdanningssenteret Anastasia er støtta av Stefanusalliansen sidan starten.
- Tilbod til fattig ungdom, kvinner og religiøse leiarar frå Øvre Egypt.
- Yrkesretta opplæring, kvinneprogram, folkehøgskule og masterprogram med meir.

På Anafora er ørken gjort til hage, og solceller skaffar så langt tiandeparten av elektrisiteten.
Foto: Christine Gripsgård Lunga

KJEMPAR MOT TO ÅR I FENGSEL

Keshab Acharya ber om forbøn før han 16. juni må møte i Supreme Court.
Foto: Johannes Morken

Pastor Keshab Acharya er dømt til to års fengsel, skulda for å ha brote lova som forbyr konvertering.

TEKST: JOHANNES MORKEN, KATHMANDU, NEPAL

■ **No skal den øvste** domstolen i Nepal avgjera saka.
– Vi må vinna saka. I motsett fall får vi presedens imot oss. Det handlar om retten til å praktisera trua vår og forkynna evangeliet, seier Dilli Ram Paudel, generalsekretær i Nepal Christian Society.

Dommen mot Acharya er den første etter den nær tre år gamle lova som forbyr konvertering.

Nepal, klemt mellom Kina og India, har eit hinduistisk fleirtal. Landet har kvitta seg med det hinduistiske kongedømet og blitt sekulær republikk. Men sekularisme er i grunnlova definert som vern om hinduismen. All konvertering er forbode.

Arresert etter forbøn

Pastoren har sete i fengsel nær fire månader til saman og betalt store summer i tre kausjonar etter den første arrestasjonen 23. mars i 2020, i starten på pandemien. Pastoren hadde i Jesu Kristi namn bede for koronasjuka. Eit klipp av ei preike på YouTube vart, ifølgje pastoren, teke ut av sin samanheng.

– Eg vart håna i sosiale media, fortel Acharya.

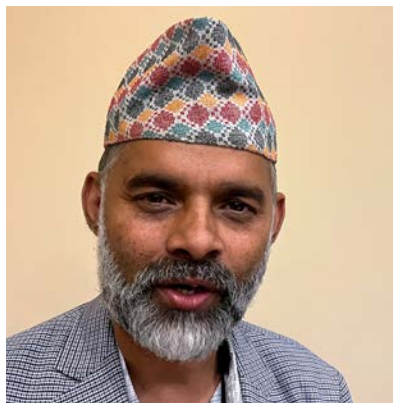
Så kom politiet. Han vart arrestert, skulda for å ha spreidd falsk informasjon om viruset. Men Acharya avviste blankt at han hadde fortalt folk at dei kunne unngå viruset ved å bli kristne.

Acharya vart sett fri etter drygt to veker, berre for nokre minutt etterpå å bli arrestert på nytt. No vart han bura inne for å ha «opprørt religiøse kjensler» og for brot på forbodet mot konvertering. Den 3. juli 2020 slapp han ut mot ein kausjon tilsvarande 25 000 kroner – ein svært høg sum i Nepal.

I 2021 blei han i to rettsinstansar dømt til to års fengsel og ei bot. Den 22. november måtte Acharya møte i ei av ein serie rettshøyringar. Til hans og familiens sjokk blei han frå rettssalen sendt rett i ei fengselscelle. Familiefaren slapp først ut – mot ny kausjon på julekvelden etter å ha anka.

«Har aldri pressa nokon»

I Høgsteretten – Supreme Court – er saka alt utsett to gonger. Den 16. juni er neste høyring.

Dilli Ram Paudel har sjølv vore arrestert og tiltalt, men blei frikjent. Foto: Johannes Morken

I denne frittstående kyrkja er Keshab Acharya pastor. Foto: privat

» Eg har aldri tvinga nokon eller pressa nokon til å skifta tru.

Keshab Acharya

– Eg har aldri tvinga nokon eller pressa nokon til å skifta tru, seier Keshab Acharya.

Han har delt ut mange kristne traktatar. Under etterforskinga fann politiet ein mann som hevda at Acharya hadde gitt han ein traktat og bede han bli kristen. Det var «provet» på brot på forbodet mot konvertering. Men mannen blei aldri ført som vitne i retten. Kona til Acharya, Junu, seier til nettavisa Morning Star News at folk som fekk traktatar, fortalde politiet at mannen hennar ikkje hadde bede dei konvertera. «Han gav oss papiret, vi las og kasta det. Det var det», har desse fortalt.

– Det var ingen vitne, ikkje eit einaste, som kunne stadfesta skuldinga som Keshab er dømt for, seier Junu Acharya.

Månader i fengsel

Acharya seier at månadene i fengsel var svært vanskeleg.

– Eg tenkte på dei små barna mine og på kona mi og på dei truande. Eg ropte til Herren. Eg bad om at dersom Han ville at eg skulle gå gjennom dette, ville han også få meg ut.

Acharya leier ei uavhengig, karismatisk kyrkje. Andre pastorar har sagt at han burde vera meir varsam. Men Acharya forsvarar YouTube-preiker og utdeling av traktatar og seier at retten til å dela evangeliet også gjeld i det offentlege rommet.

Acharya håpar at saka ikkje vert utsett endå ein gong. Så langt har heile prosessen kosta mellom 40 000 og 50 000 dollar, ifølgje støttespelarane til pastoren.

Ein av dei er BP Khanal, sentral i det kyrkjelege arbeidet for å hjelpe folk som vert skulda for lovbrøt.

– Eg fryktar saka mot Acharya er del av ein planlagt aksjon mot det kristne samfunnet.

Om dei store kostnadene seier BP Khanal:

– Diverre er ikkje rettssystemet for vanlege folk, det er til for makta.

Arrestert – og frikjent

Dilli Ram Paudel i Nepal Christian Society har vore arrestert sjølv, skulda for forsøk på konvertering. I 2019 blei han halden sju dagar i varetekt før han slapp ut mot kausjon. Påtalemakta kravde fem års fengsel. Ram vart frikjent både i District Court og i High Court.

Men saka var ei påkjenning. I to år var Paudel rekna som kriminell. Han måtte stilla i avhøyr og to rettssaker utan å vita om han kom heim etterpå.

– Eg vart til slutt frikjent og slapp heldigvis å kjempa i den øvste domstolen, seier han. Dit må altså pastor Acharya.

«Vi skal vera fri»

Ein av dei som skal forsvara pastoren, er den kristne advokaten Kailashman Sashankar.

– Friviljug konvertering er ikkje eit brotsverk. Vi skal vera fri til å praktisera trua og forkynna evangeliet, offentleg og privat, utan frykt og trugsmål, så sant vi ikkje skadar nokon, seier advokaten og legg til:

– Problemet er at éin religion vert verna, medan andre vert hindra. Vi skal vera like for lova og ha same vern av lova. ■

Les meir

På neste side kan du lesa meir om mangel på trusfridom i Nepal

BP Khanal samordnar kyrkjeaktivitet i møte med politi og rettsvesen.

HINDU- PRESS I NEPAL

15 år etter at Nepal kvitta seg med hindukongen og blei sekulær republikk, er det politisk press for igjen å gjera landet til hinduistisk stat.

TEKST OG FOTO: JOHANNES MORKEN, KATHMANDU

■ – I dag kan vi også i parlamentet høyra krav om at Nepal må bli ein hinduistisk stat. Slikt var utenkjeleg for nokre år sidan, seier observatørar Magasinet Stefanus snakkar med i Kathmandu.

Men mange er misnøgde med systemet og manglande utvikling. Presset frå naboen India er også merkbart.

Offisielle tal fortel at 85 prosent av folket er hinduar. Den kristne advokaten Kailashman Sashankar meiner det reelle talet er kring 50 prosent. Nepal kvitta seg med hindukongedømet i 2008. Grunnlova frå 2015 er full av sterke motsetnader som rammar minoritetar.

Grunnlova innførte ein sekulær republikk, men definerer sekularisme som å verna hinduismen – «religion frå eldgamle tider».

– Den definisjonen må fjernast, seier BP Khanal. Han er pastor, kristen aktivist for trusfridom og nasjonal Nepal-koordinator for eit internasjonalt nettverk av parlaments-medlemmer for trusfridom.

Grunnlova slår fast trusfridom, men forbyr konvertering – som har fått eit kategorisk forbod i straffelova. Paragrafen kan brukast mot ei lang rekkje legitime måtar å uttrykkja trua eller livssynet sitt på. Straffelova forbyr også å «opprøra religiøse følelsar».

– Blasfemiparagrafen er endå meir alvorleg og må fjernast. Det er uråd å forsvara seg når nokon påstår at dei har fått religiøse følelsar krenka, seier BP Khanal.

Han er svært uroleg over at mange politikarar i demokratiets namn no driv kampanje for å få tilbake hindustaten og kongedømet.

– Det forsterkar religiøs og kulturell nasjonalisme. Vi ser det same i India og Pakistan. Dette er farleg for demokratiet. Dei som ropar hindunasjonalistiske slagord, skadar og splittar og undertrykkjer folks rettar. Nepal er blitt eit eksperiment for India som ønskjer at Nepal igjen blir ein hindustat, seier BP Khanal.

Ekstremistar i framgang

Nepal er langt meir fredeleg enn India, som har hatt sterk vekst i mobbangrep mot kristne og muslimar. Men

Den muslimske, pensjonerte høgsterettsdommaren Siddiqui forsvargar trusfridommen.

Kailashman Sashankar vil ikkje ha ein religiøs stat, uansett fleirtal i folket.

Nepal har fått fleire hindunasjonalistiske, ekstreme organisasjonar. Slike organisasjonar – som den kjende og frykta RSS – har kome over den opne grensa frå India. Desse skapar aukande uro for angrep på kristne og andre minoritetar.

– Seriose hinduistiske leiingar godtek folks rett til å bytta religion. Men ekstremistiske grupper er korruperte og farlege, seier BP Khanal om erfaringar frå religiøs dialog.

Tanka Subedi i Church Alliance Nepal er meir uroleg for sprengkrafta i eit ikkje gjennomført rettsoppgjær etter den brutale borgarkrigen mellom maoistopprørarar og staten mellom 1996 og 2006.

Men den tidlegare dommaren i Supreme Court, Nepals øvste domstol, Salahuddin Siddiqui, er djupt uroleg for påverknaden frå India og hinduekstremismen. Han fryktar vald.

– Nepal er i ein sårbar situasjon som raskt kan endrast.

Den pensjonerte dommaren, som sjølv er muslim, har publisert skrifter om hinduisme, islam og kristendom for å visa at alle har rett til trusfridom og at dei heilage tekstane til kvar religion gjev grunnlag for fredeleg samkvem.

Han er klar på at trusfridommen er meir enn retten til å be heime eller møtast i eit gudshus.

– Vi må vera tydelege på religionsfridom også inneber rett til å dela og utbreia trua utanfor heimar og gudshus, seier den muslimske dommaren.

Framsteg – og uro

Pastor Vijay Thapa er generalsekretær i Nepal Baptist Church Council med 287 medlemskyrkjer. Han seier at

” Dei som ropar hindu-nasjonalistiske slagord, skadar, splittar og undertrykkjer.

BP Khanal

baptistkyrkjene legg vekt på gode relasjonar til hinduistiske naboar.

– Vi forkyrner, men tvingar ingen til tru. Dersom nokon tek imot Kristus og vil døypast, let vi slektingane deira stå for rituala, seier Thapa.

Nokre framsteg er det. Den 24. desember blei i 2016 anerkjent som nasjonal heilagdag. Og i område med mange kristne, gir fleire lokale styresmakter også økonomisk støtte til kyrkjebygg, fortel Tanka Subedi i Nepali Church Alliance.

– Dersom vi treng vakthald, stiller politiet opp. Men dersom nokon så påstår at vi driv konvertering og ringer politiet, kan vi bli arresterte for ein aktivitet som politiet på den andre sida vaktar. Politiet er nemleg pålagt å etterforska alle rapportar. Folk som vert henta inn av politiet, kan sitja ein månad i varetekt før dei vert sende til retten eller blir sette fri, legg Subedi til.

Dei ulike kyrkjesamfunna har oppretta eit team for å koordinera innsatsen i alle slike saker, fortel BP Khanal.

– Det er viktig å intervensera så snart nokon får problem med politiet. Vi vil gjerne koma til og prøva å unngå at nokon blir arresterte og tekne til retten, seier han.

Khanal har skriva opplæringshefte til pastorar. Heftet forklarar kva trusfridom er, kva straffelova seier og kva pastorane må gjera når nokon vert meld til eller arrestert av politiet. Første opplag på 1000 er snart brukt opp.

Han treng eit nytt opplag for å rusta kyrkjene til nye møte med makta.

Kristen vekst

Frå nokre få hundre kristne for 50 år sidan, er det i dag ein stad mellom 1 og 1,5 millionar, i eit land med eit folketal på vel 30 millionar.

– Vi er ein minoritet. Men dersom vi ein dag skulle koma i fleirtal, må Nepal framleis vera eit sekulært land med like rettar for alle religiøse, etniske og kulturelle grupper, ikkje eit kristent land som set grenser for andre, seier den kristne advokaten Kailashman Sashankar. ■

Fornøyde deltakere på et brasiliansk kurs om trosfrihet, med ressurser fra Stefanusalliansen.
Foto: Graham McGeoch

BEGEISTRING I BRASIL

Våre digitale ressurser til opplæring i trosfrihet vekker begeistring i mange land. Her er en historie fra Brasil.

TEKST: MARIE HARBO ØYGARD

■ **Graham McGeoch underviser** i teologi ved Faculdade Unida i Vitoria i Brasil – i delstaten Espirito Santo sørøst i landet.

Universitetet har bred rekkevidde og er ganske unikt i Brasil: Normalt er brasilianske universitetsstudenter middelklasse og hvite. Her har de 40 prosent kvinner, mange av dem kommer fra en fattigere bakgrunn. Dette gjenspeiler universitetets oppdrag, som er å nå mennesker som ikke har tilgang andre steder.

Så muligheter

Graham deltok i 2021 på et digitalt kurs under vår digitale læringsplattform, et ledet kurs som gir opplæring til folk som selv vil undervise andre om trosfrihet (Training of Trainers).

Han så at det var muligheter for å bruke og oversette noe av materialet vårt for å gjennomføre opplæring i Brasil. Graham tok kontakt med oss, og vi sendte

råmaterialet til et annet kurs som vi nettopp har utviklet og lansert: Local Changemakers (lokale endringsagenter). Dette er et kurs for folk på grasrota, åpent tilgjengelig på nettsiden, så langt på engelsk, arabisk, frans og urdu. Til McGeoch sendte vi materialet før kurset ble offisielt lansert, til inspirasjon.

Graham brukte sin egen læring fra kurset han selv hadde deltatt på og materialet fra Local Changemakers-kurset for å utvikle et opplæringsprogram for studenter på sitt eget universitet i Brasil. Han laget et program tilpasset hans studenter. Programmet fikk plass blant universitetets tilleggsprogrammer for å styrke sivilsamfunnet, demokratiet og menneskerettighetene.

I løpet av 2022 ledet Graham 26 kurs i 12 forskjellige regioner i Brasil. De nådde anslagsvis 10 000 personer. 1200 av disse deltok direkte, og de har i etterkant holdt egne kurs for andre.

Populær opplæring

I starten var målgruppen studenter. Men opplæringen ble raskt populær også blant advokater og deres klienter, via advokatforeningene i ulike regioner. 120 tjenestemenn fra lokale myndigheter fikk opplæring. Kirkelige grupper har vært med, sammen med ansatte i flere organisasjoner i sivilsamfunnet.

En professor ved det samme universitetet bestemte seg for å kjøre et spesialkurs om menneskerettigheter i Det gamle testamentet, basert på opplæringsprogrammet som Graham hadde utviklet. Han holdt dette kurset

Graham McGeoch har selv fått opplæring i trosfrihet og har spredd kunnskapen i Brasil. Foto: privat

” Jeg vet ikke hva vi ville ha gjort uten ressursene fra deres digitale læringsplattform.

Graham McGeoch

for studenter med bakgrunn fra forskjellige kirkegrupper. Oppslutningen var fenomenal: Kurset har nådd omtrent 600 av 1000 studenter.

– Studentene snakker fortsatt om det, sier McGeoch.

– Det hadde ikke vært mulig for oss uten ressursene fra den digitale læringsplattformen. Det er veldig vanskelig å finne godt, fleksibelt undervisningsmaterieell. Ressursene på deres digitale læringsplattform om trosfrihet er svært praktiske og enkle å engasjere seg i på så mange måter. Dette ga oss et materiale vi ikke kunne ha laget på egenhånd. Jeg vet ikke hva vi ville gjort uten ressursene fra deres digitale læringsplattform, sier Graham McGeoch.

Vil gjerne nå enda flere

Han sier at professorene ved universitetet har diskutert om de skal ha et treningsprogram om menneskerettigheter og tros- og livssynsfrihet som en permanent modul.

– Vi mangler fortsatt finansiering, men resultatene av opplæringsprogrammene i 2022 er så solide at universitetet diskuterer hvordan man kan nå et bredere publikum av politikere, jurister, myndigheter og folk på grasrotnivå, sier Graham McGeoch. ■

Glede over opplæring i trosfrihet

■ I en spørreundersøkelse gis det mange svært gode tilbakemeldinger etter bruk av Stefanusalliansens ressurser om trosfrihet.

Stefanusalliansen deltar i et nordisk økumenisk nettverk for trosfrihet – NORFORB. Nettverket har utviklet digitale læringsressurser om trosfrihet på en rekke språk, på FORB Learning Platform. Her er det flere kurs som er åpent tilgjengelige for alle – om trosfrihet, om trosfrihet og kvinners rettigheter, og et ferskt kurs for lokale endringsagenter. Her er det dessuten filmer, øvelser og et vell av andre ressurser.

Under læringsplattformen tilbys også ledede kurs for mennesker som selv vil undervise andre. Kursene tilbys på engelsk fra NORFORB-nettverket og på arabisk fra vår partner Adyan i Libanon.

Stefanusalliansen utvikler også annet materieell – blant annet et hefte om trosfrihet og kvinners rettigheter. Det er også utviklet ressurser for advokater som gir råd eller fører saker for mennesker som opplever brudd på trosfriheten.

Materiellet utvikles med midler fra avtalen som Stefanusalliansen har med Utenriksdepartementet. Den første avtalen gikk fra sommeren 2018 til sommeren 2021. Den nåværende avtalen strekker seg fra sommeren 2021 og ut 2024. Midtveis i perioden ble det gjennomført en evaluering blant deltakere.

Mange fornøyde

Et spørreskjema gikk til alle de 366 som hadde deltatt i aktiviteter fra august 2021 til desember 2022, i alt 366 personer. 132 svarte, som utgjør 36 prosent. Til å være en nettbasert undersøkelse er det meget bra. Samtidig kan vi ikke trekke direkte slutninger fra svarene fra den drøye tredjedelen som svarte, til alle de spurte. For å få med så mange som mulig, ble spørreskjemaet sendt ut på engelsk, russisk og arabisk.

Her er noen gledelige funn:

- Tre av fire svarte at prosjektet har gitt dem en dypere forståelse av trosfrihet.
- 80 prosent av dem som hadde deltatt på kurs for selv å gi opplæring til andre, har holdt kurs etterpå.
- 82 prosent sier at de har inkludert kjønnsperspektivet i sitt arbeid for trosfrihet. ■

Tyrkia: Kirker hjelper og utvider

En av de tre påskekudstjenestene som Antalya-kirken fikk holde utenfor egne lokaler. Foto: Antalya Evangelical Church

■ **Helt siden det** første av en serie jordskjelv la tyrkiske og syriske byer i grus 6. februar i år, har Stefanusalliansens partnere i begge land kjempet for de overlevende.

I Tyrkia har våre partnere Antalya evangeliske kirke og den kirkelige hjelpeorganisasjonen First Hope Association utgjort en viktig forskjell sammen med andre kirker for tusenvis av overlevende, særlig i områder som større aktører ikke har prioritert. Vinterutstyr, mat, vann, sanitærpakker og hygienekontainere er noen av bidragene. Tusenvis av telt ble satt opp i den første fasen. Nå monteres kontainerhjem for å gi bedre tak over hodet både i vinterkulde og den kommende sommervarmen.

I Adiyaman, en av de hardt rammede byene, har det aldri vært en kirke. Der setter nå Antalya-kirken sammen med andre kirker opp en kontainerkirke. Hjelpearbeidet har gitt dem så god inngang blant lokalbefolkningen at kirkene nå vil tilby mennesker et kirkerom, om enn provisorisk.

Hjemme i Antalya, en stor turistby på Middelhavskysten, har den voksende menigheten brukt påsken til å holde den første gudstjenesten på sitt tredje gudstjenestested. Menigheten fikk også holde tre gudstjenester utenfor sine kirkerom i påsken. Til sammen 800 mennesker kom, de fleste fikk med seg hjem et Nytestamente.

De 18 overlevende fra jordskjelvene som i noen måneder bli innkvartert i kirkens gjestehus, er nå reist hjem. De vil dyrke jorda si, og menigheten har kjøpt kontainerhjem til dem. ■

Bli med på tur til Tyrkia

Den 14.-19. oktober 2023 arrangerer Stefanusalliansen gruppetur til Tyrkia.

Det vil bli inspirerende besøk til Antalya evangeliske kirke og Karataskirken i Izmir. Du vil bli godt kjent med flere av Stefanusalliansens samarbeidspartnere og med de utfordringene kirkene og kristne lenge har møtt i Tyrkia. Våre partnere kastet alt de hadde i hendene for å hjelpe ofrene etter jordskjelvene. Krevende utfordringer har også gitt kirkene muligheter.

Turen byr også på besøk til turistattraksjoner som Laodikea og Efesos. Her får dere gå i fotsporene av den tidlige kirken og lære mer om den bibelske historien i Tyrkia.

Jon-Geir Dittmann leder turen. Han er tidligere ansatt i Stefanusalliansen og er nå pensjonert prest. Dittmann har et stort engasjement for Tyrkia og er en god ressursperson og formidler.

Dato: 14.-19. oktober 2023

Pris: Fra Oslo, kr. 16 750,-

Påmeldingsfrist: Innen 1. august

For mer informasjon om program, reisetider og påmelding kan du besøke nettsiden <https://plussreiser.no/reiser/tyrkia> eller sende en epost til liv@plussreiser.no.

Jon-Geir Dittmann (t.h.) sammen med pastor Ramazan i Antalya.

Er du synshemmet?

Eller sliter du med lesingen fordi du har dysleksi?
Nå kan du lytte til Magasinet Stefanus. Med en podkast
kan du enkelt velge hvilke artikler du vil høre.

Ta kontakt med KABB på **telefon 69 81 69 81** eller e-post: **kabb@kabb.no**
Eller skann QR-koden og bestill Magasinet Stefanus som lydfil.

Selvlagde solcelle-lamper gir gode ekstraintekter, mestring og sårt tiltrengt kveldslys for de koptiske kvinnene.

solcelle-
lampe

LYS OPP MØRKET FOR DE KOPTISKE KVINNENE

Er du en fattig, kristen, koptisk kvinne på landsbygda i Egypt, er ikke livet bare tøft, det er en kamp.

En kamp om ressursene fordi klimaendringene gjør tilgang på rent vann og strøm svært uberegnelig. Det er en kamp mot undertrykkende tradisjoner du er født inn i og en kamp i deg selv: hvordan kan du elske deg selv når du er oppdratt til å tenke at du er minst verdt? De fattige nabolagene må som regel ty til brannfarlige parafinlamper i bekmørket. Biskop Thomas på Anafora har sett at varmen fra sola kan utnyttes til fordel for både folk og skaperverket! De ønsker å lære opp unge kvinner til å lage og reparere solcelle-lamper og lommelykter. *Les mer i magasinet på s.14-15.*

**Vil du gi en gave som kan lyse opp mørket for en koptisk kvinne i Egypt?
GI SELVSTENDIGHET, MESTRING OG LYS!**

GAVEEKSEMPEL:

Verktøy til å
lage solcelle-
lamper:

360 kr

GAVEEKSEMPEL:

Transport til
kurs for
6 kvinner:

510 kr

GAVEEKSEMPEL:

Én ukes kurs
for én koptisk
kvinne?

1170 kr

v:pps

til **19013**
- merk med:
Lys